

Na DVD vychádza najdiváckejší slovenský film všetkých čias Vlčie diery

Do DVD edície Slovenský film 40. a 50. rokov, ktorú na tohtoročnú jeseň pripravili Slovenský filmový ústav (SFÚ) a vydavateľstvo Petit Press, je zaradený aj divácky najúspešnejší film v doterajšej histórii slovenskej kinematografie. Režijný debut Paľa Bielika *Vlčie diery* rozpráva silný dramatický príbeh z obdobia Slovenského národného povstania (SNP). Na DVD vyjde v piatok 11. novembra.

Film *Vlčie diery* zobrazuje tragický osud vdovy Svrčinovej a jej štyroch synov z malej slovenskej dediny, ktorí počas SNP bojujú proti nemeckým okupantom. Ako svoj prvý film na pozícii režiséra ho v roku 1948 nakrútil Paľo Bielik, rozmýšľal o ňom však už dlhší čas, ako priamy účastník SNP. Podľa Bielika je totiž „slovenský film bytostne spätý s Povstaním – v Povstaní sa narodil, v Povstaní prešiel ohnivým názorovým krstom a v Povstaní sa zákonito ustálil na pozíciách boja proti násilniu, boja proti vojne a zhubnému fašizmu,“ ako sa pri uvedení filmu vyjadril v roku 1977 na Festivale českých a slovenských filmov v Bratislave.

Filmovú poviedku, ktorá sa stala predobrazom filmu *Vlčie diery*, napísal Bielik v roku 1947, neskôr ju prepracoval spolu s Waldemarom Sentom a Leopoldom Laholom do filmového scenára. Na rozdiel od filmu *Varuj...!* z roku 1946, v ktorom filmový štáb tvorili väčšinou českí filmári, bol tento druhý slovenský povojnový hraný film nakrútený v slovenskej produkcii, so slovenským filmovým štábom a so slovenskými hercami. Kým pre Mikuláša Hubu, Ladislava Chudíka, Jozefa Budského či Betu Poničanovú išlo o prvú väčšiu hereckú príležitosť vo filme, sám Paľo Bielik sa filmom *Vlčie diery* etabloval ako režisér a zároveň sa rozlúčil s filmovým herectvom postavou partizána Diča. Film sa nakrúcal v okolí Banskej Bystrice a v provizórnych ateliéroch v budove Československého rozhlasu na dnešnom Jakubovom námestí. Ateliéry získali v tej dobe prívlastok „najmenšie filmové ateliéry na svete“, pretože miestnosť, v ktorej sa nakrúcalo, mala rozmery iba 13 x 17 metrov. Na toto obdobie si spomína Sylvia Lacková, ktorá pri filme *Vlčie diery* začínala ako skriptka a cez pozíciu asistentky réžie a neskôr pomocnej režisérky sa stala Bielikovou dlhoročnou spolupracovníčkou. Film *Vlčie diery* považuje v slovenskej kinematografii za dôležitý medzník. Hovorí: „Veľa profesií vtedy robili iba Česi, Slováci ešte nemali vo filmovej produkcii veľké zastúpenie. S filmom *Vlčie diery* prišiel rozhodujúci moment, keď sa začalo počítať s tým, že v rámci Československa sa bude film robiť aj v Bratislave. *Varuj...!* nakrútil ešte český režisér – vtedy nebolo isté, či Slováci budú schopní samostatne vytvoriť štáb a nakrútiť celovečerný film. Ale aj vďaka veľkému úspechu *Vlčích dier* sa rozhodlo, že treba postaviť aj filmové ateliéry. Keď sa pozerám späť na naše začiatky, skutočne mám pocit, že Bielik bol rozhodujúcim elementom v polemike, či slovenský film bude vôbec existovať.“

Film *Vlčie diery* mal mať pôvodne premiéru v deň 4. výročia SNP 29. augusta 1948, napokon sa však s uvedením filmu, najmä z ideologických dôvodov, čakalo až do decembra. V kinách mal obrovský ohlas a dodnes je s 4 023 900 divákmi najúspešnejším slovenským filmom, Paľo Bielik zaň získal v roku 1949 Slovenskú národnú cenu a herci (Budský, Dibarbora, Huba, Husáková, Poničanová, Jakubóczy, Zachar) zasa Národnú

filmovú cenu za herecký výkon. Napriek tomu bol film po zmene politickej situácie v roku 1948 ideologicky kritizovaný, pričom dobová kritika mu vyčítala najmä nedostatočne zvýraznenú vedúcu úlohu komunistov v národnooslobodzovacom boji. Tri roky po premiére bol filmovou cenzúrou označený za film nesúci „stopy buržoáznej filmovej tvorby a buržoázneho nacionalizmu“, v dôsledku čoho bol dočasne stiahnutý z distribúcie. V 60. rokoch minulého storočia došlo k prehodnoteniu tejto skreslenej interpretácie a *Vlčie diery* sú dodnes považované za významné dielo slovenskej kinematografie a za jeden z kľúčových filmov stvárajúcich tému SNP. K nej sa Paľo Bielik neskôr vrátil aj vo svojom ďalšom filme *Kapitán Dabač* v roku 1959.

informácie sú spracované z časopisu, ktorý je súčasťou vydania DVD

VLČIE DIERY (1948)

Réžia: Paľo Bielik • Námet: Paľo Bielik • Scenár: Paľo Bielik, Waldemar Sent, Leopold Lahola • Kamera: Karol Krška • Hudba: Ján Cikker • Strih: Jan Kohout, Bedřich Voděrka • Zvuk: Rudolf Pavlíček • Architekt: Karel Škvor • Kostýmy: Václav Suldovský, Helena Schmidová • Vedúci výroby: Vladimír Zimmer • Hrajú: Alžbeta Poničanová, Jozef Budský, Mikuláš Huba, Juraj Šebok, Ladislav Chudík, Arnold Flögl, Magda Husáková, Ivan Hliva, Eugen Medek, Marta Černická, Karol L. Zachar, Martin Gregor, Zdeněk Říha, Anton Michalička, Gejza Sedlák, Ján Jamnický, Štefan Sliuka, Martin Ťapák, Paľo Bielik pod pseudonymom Ján Bukva, Viliam Záborský, František Dibarbora, Míla Beran, Anton Vaněk, Ľudovít Jakubóczy, Imrich Strelka, Vladimír Durdík st., Branislav Koreň a ďalší • Minutáž: 123 min. • Distribučná premiéra: 25. december 1948

DVD edícia Slovenský film 40. a 50. rokov obsahuje desať významných titulov z obdobia dvoch spomínaných desaťročí, tri z nich sú snímky Paľa Bielika, najvýraznejšieho tvorcu tohto obdobia. Desiatku tvoria tituly *Kapitán Dabač* Paľa Bielika, *Šťastie príde v nedeľu* Jána Lacka, *Rodná zem* Jozefa Macha, *Štyridsaťštyri* Paľa Bielika, *Štvorylka* Jozefa Medveda, *Varuj...!* Martina Friča, *Vlčie diery* Paľa Bielika, *Katka* Jána Kadára, *Čert nespí* Petra Solana a Františka Žáčka a *Dáždnik svätého Petra* Vladislava Pavloviča a Frigyesa Bána. Všetkých desať DVD nosičov vyjde s rovnakým obsahom ako po minulé roky, okrem filmov sú na nich aj bonusy, medzi nimi informácie o filme, ohlasy z tlače, profily tvorcov a fotogaléria. Titulky a menu majú DVD slovenské a anglické a ku každému filmu je ako predfilm pripojený jeden dobový *Týždeň vo filme*. Osem filmov z edície je aj s komentárom pre nevidiacich (*Kapitán Dabač*, *Šťastie príde v nedeľu*, *Rodná zem*, *Štvorylka*, *Varuj...!*, *Vlčie diery*, *Čert nespí* a *Dáždnik svätého Petra*). Ako súčasť s každým DVD vyjde časopis, ktorý prostredníctvom rozhovorov a profilov tvorcov, štúdií k filmom či výňatkov z dobovej tlače ilustruje dobu vzniku týchto diel aj ich prijatie divákmi a kritikou. Jednotlivé filmy vychádzajú v týždenných intervaloch od piatka 30. septembra do 2. decembra 2011 a zakúpiť si ich bude možné v novinových stánkoch, priamo vo vydavateľstve Petit Press, v predajni KLAPKA.SK na Grösslingovej ul. 43 a na www.petitshop.sme.sk alebo www.klapka.sk.

Viac informácií o DVD edícii Slovenský film 40. a 50. rokov a jej jednotlivých tituloch nájdete na www.sfu.sk.